עוד יתבאר בפרק הזה שעוביו של כותל ההיכל היה משש אמות.

וכבר אמר שרחבו של פתח י' אמות.

לפיכך כשיהיו לו ב' דלתות בכל דלת

ה׳ אמות כשיפתחו ב׳ הדלתות לפנים

יתכסה עובי הכותל וישאר ממנו אמה

וכן השני דלתות הפנימים חוזרות אל

פני הבית ונקפלות אל הכותל כלפנים

ומתכסה מה שאחורי הדלתות. ואמר ר׳

יהודה. שכל דלת מהם היה מפורחת

והיא נהפלת לשנים כגון דבר פלוני

ודימה אותו לצורה מפורסמת אצלם

והיו הארבע דלתות נפתחות לפנים מן

הפתח כן ולפי שכל דלת מהן נקפלת

לשנים כגון ב] המפורסמות אללינו היום

לכל הבתים היו בו אמתים וחלי וכן

באחרים שבפנים כמו שיתבאר בצורה זו

(יג) והאמה הנשארת מעובי הכותל

היתה מוחה של חלי אמה בפנים ומוחה

של חצי אמה מבחוץ וכל זה בעוביו של

כותל הפתח אחר כך הביא ראיה על זה

שכל דלת מהד׳ היתה מתחלחת לשנים

ומחוברות לחוליות כדי שתהא נהפלת

ב מיי׳ שם פ״א הלי״א: ב מיי׳ שם פ״ד הלכה ו:

שימה מקובצת

אז איצטרמיטא ס"א ארצפימטו ס״א איצטבא: ב] כגון הדלתות האלו המפורסמו׳: גו היא צורת

פי' הרא"ש

הן והיינו דקאמר בריש יון ווויים דקאמו בויש עירובין [דף ג.] [מאי אמלתראות ח״א קיני כמו היני עופות עשוייז לנוי קיני עופות עשויין לנוי וח"א] פסקי דארזא שהיו קורות גדולים משוקעים בבנין לנוי 6) והיתה עד התחתונים מכל צד על הפתח אמה נמצא ארכה כ"ב אמה כי פתח האולם היה רחב כ' אמה נמצאת העליונה שלשים אמות: ונדבד. פי׳ שורת שלא יטה הכותל כי האולם היה גבוה ואין בו עליי׳ שיהיו התקראות מחזיקים הכתלים ולכד הוצרכו המותים היכן הוצוכו לקבוע כלונסאות של ארז מכותל לכותל להחזיק הכתלים: היו קבועים והאולם]. השלם) ומגיעות עד סמוך (השלם) . לקרקע ופרחי כהונה ומטפסין ועולים . ורואים יום או. שבחלונות החלונות עשויות כיפות מוזהבות וציירות ועולות כעין עטרות ורואין אותן צריכות תיקון שעולים ולראות בנויין דהא תנן לקמן [פ״ד מ״ה] דמשלשלין האומנין בתיבות כדי שלא יזונו ואע״ג מעילה בקול ומראה וריח איסורא מיהא איכא: שנאמר והעמרות תהיה. ק״ק דהכא משמע דהך עטרות לא היו אלא חלונות מוזהבות עשויות כמין עטרות והא כתיב לעיל מהאי קרא ולקחת כסף וזהב עטרות ושמת בראש יהושע כה״ג אלמא עטרות ממש שהיו דב׳ דברים (היה) ציוה הנביא ליקח כסף וזהב לעשות עטרות חלונות מוזהבות ועוד ציוה שישימו ליהושע בראש להיות כהן גדול וכן נראה נמצא בשם רבי קלונימוס איש רומי: גפן של זהב. פרשתי משנה זה בתמיד פ׳ ראוהו אחיו: (ע״כ שייד לע"א)

נפתחות לתוך הפתח. ומכסות עביו של כותל ה' אמות ונשאר אמה לב' המזוות: בתוך הפתח היו עובדות. ל) ד' חלונות נפתחו עביו של כותל הפנימית פתחו לצד חוץ והחיצונות לצד פנים והיו נקפלות לאחוריהם: כמין איצברופומא היו. פי' הדלת היתה נקפלת אחוריה כמין פנקסי' (אחרי הדלת) ג') הנקפלות: אלו ב' אמות ומחצה. כשנקפל דלת ה' אמות הוי ב' אמות ומחצה משמע שהיו נקפלות וכן שתים לדלת אחת המפתח ופתח את הפשפש. בתמיד [דף ל:] מפ' ששתי מפתחות היו א' והיו שתי במוזוות כלפי פנים ונקפלות ומכסות ב' אמות ומחצה וחצי אמה למזווה מכאן וחצי אמה למזווה מכאן ב' שני בשל את המשתח שתה המיצונות מבפנים. לצד ההיכל והפנימית לצד האולם: [שהוא] יורד לאמת השחי וא' [שהוא] פותח כיון: ר' יהודה אומר בתוך עביו של בותל היה מהלך. באותה הבימה עד שנמצא עומד בין שני השערים: ופתח את החיצונות מבפנים. לצד ההיכל והפנימית לצד האולם:

לו ע"א, ג) [נ"א ולפי החשבון של רבינו מנחם לריך ג"כן, ד) בקרוי. יעב"

תורה אור השלם 1. ושתים דלתות להיכל

ושתים דלתות לַדְלְתוֹת שְׁתִּים מוּסַבּוֹת לַדְלְתוֹת שְׁתִּים לְדֶלֶת דְּלְתוֹת שְׁתִּים לְדֶלֶת אֶחָת וּשְׁתֵּי דְלְתוֹת

3. וַיּאמֶר אֵלִי יְהֹוֶה הַשַּׁעַר הַזֶּה סְגוּר יִהְיֶה לֹא יִפְּתַחַ וְאִישׁ לֹא יְבֹא בו כִּי יָהוָה אֱלֹהֵי יִשְׁרָאֵל פתחו של היכל. שמים מבפנים. בשפת עובי הכותל שבפנים ללד הבית ושמים מבחוץ לשפת עובי הכותל של לד האולם: להיכל ולקודש. להיכל כלפי חוץ ולקודש כלפי פנים: החילונום נפסחום כו'. וכמין איסתרמיטא דרבי יהודה פי' רבינו זכור לטוב יפה יפה במשכנות יחזקאל על המקרא: ב לשער הגדול בהיכל: פשפש. פנשטרנו"ן: נעל. הכהן את המפתח בשחרית ופתח את הפשפש שבלפון השער הגדול ונכנס להתא לאחד מן התאים שבזוים לפונים מזרחית של היכל הוא האחרון שבשורה והיה מתאח חללו כנגד עובי כוחל היכל חקתו כוחלו של היכל כנגד התא ועשו פתח בתא שיכנס ממנו לעובי כוחל

פתחו 🌣 של היכל גבהו עשרים אמה

ההיכל עד שמגיע לפשפש הלפוני שאלל שער הגדול הרי שיכול ליכנס מפשפש להתא ועוד עשו לו פתח לאותו התא כנגד חלל החיכל ונכנס מהתא להיכל ופותח שם דלתות פנימיות של היכל ושוב דלתות חילוניות שלו וזהו לרבנן דלקמן ממשה פתחים היו לאותו התא אחד לפשפש ואחד להיכל ולרבי יהודה לא היה לריך התא לשני פתחים הללו שהרי מפשפש היה נכנס בעובי כותל היכל ומהלך בעוביו לנד הדרום עד שעומד בין שני זוגות שערים שבשער הגדול ופתח חילונות מבפנים ממקום העובי שהוא עומד שם ופנימיות של לד היכל פתח מבחוץ מקום רגליו קרי חוץ כלפי הפנימיות. רבי יהודה לא בעי להאי תא אלא ג' פתחים כשיעור לחביריו אלא אחד מהם למסיבה כמפורש להלן ואף בבנין יחוקאל ה׳ אמות מונח לפני התא האחרון מכוון חללו כנגד עובי כותלו של היכל לפי החשבון ואפשר להעמיד לו שני פתחים אחד לפשפש וא׳ להיכל בדברי הימים וה' פתחים לו: ג כ) קמשה ע"ג חמשה וחמשה על נביהם. רוחב התא מפורש לפנינו התא שש וכותל התא חמש בין תאי המערב בין תאי הלפון אבל לאורכו לא ניתן בו שיעור לא במשנה ולא במהרא ג'ולפי חשבון הנביא לריך רבינו מנחם ג"כ ליתן ט"ו אמה אורך התא וכותל ואין במקרא אלא שלשה ושלשים תחים ח' תן למערב על פני כל הבית וחמשה לדרום וחמשה ללפון ויונתן כך תירגם חד עסרי דסידרא וי"א וי"א חלל בזה על גב זה

כן הגיה רבי: ובקרן מזרחים לפונית. כלומר בתא שבקרן מזרחית לפונית של

היכל היו חמשה פתחים אתאן לרבנן: אחד

ורחבו עשר אמות וארבע דלתות היו לו שתים בפנים ושתים בחוץ שנאמר ישתים דלתות להיכל ולקדש החיצונות נפתחות לתוך הפתח לכסות עוביו של כותל והפנימיות נפתחות לתוך הבית לכסות אחר הדלתות י שכל הבית מוח בזהב חוץ מאחר הדלתות רבי יהודה אומר בתוך הפתח היו עומדות וכמין או איצמרמימא היו ונקפלות לאחוריהן אלו שני אמות ומחצה ואלו שני אמות ומחצה חצי אמה מזוזה מכאן וחצי אמה מזוזה מכאן שנאמר יושתים דלתות לדלתות שתים מוסבות דלתות שתים לדלת אחת ושתי דלתות לאחרת: ב י ושני פשפשין היו לו לשער הגדול אחד בצפון ואחד בדרום שבדרום לא נכנם בו אדם מעולם ועליו הוא מפורש על ידי יחזקאל שנאמר יויאמר אלי ה' השער הזה סגור יהיה לא יפתח ואיש לא יבא בו כי ה' אלהי ישראל בא בו והיה סגור נמל את המפתח ופתח את הפשפש ונכנם להתא ומהתא להיכל רבי יהודה אומר בתוך עוביו של כותל היה מהלך עד שנמצא עומד בין שני השערים ופתח את

מפסוה זה ממה שאמר שתים לדלת אחת ושתי דלתות לאחרת ומה שאמר שתים מוסבות דלתות. ר"ל שנקפלות כמו שנקפלות הדלתות המחולקות: ב הנני מצייר עכשיו ההיכל כולו עם האולם ואכתוב מדותיו באורך וברוחב כמו שיתבאר בפ׳ הזה ומן הלורה הזאת יתבאר החיצונות מבפנים ואת הפנימיות מבחוץ: לך כל מה שמכר מן הביאה לפשפש ושלשים ההיכל ועוביו והילוכו בעובי הכותל כמו שאומר רבי יהודה זולת זה מאשר יזכור בפ' זה וזו היא גן לורתו (יד):

כבר

לפשפש ואחד להיכל. כבר פירשנו לדבריהם: ואחד למסיבה. תנא לקמן מסיבה היתה עולה מקרן מזרחית לפונית לקרן לפונית מערבית שבה היו עולין לגגות התאים ובמקרא כתב ופתח הללע למונח פתח אחד דרך הלפון ופתח

אחד לדרום ואומר אני בקרן זוית של צלע זה האחרון בצפונית מזרחית שלו עשו לו פתח במורשא דקרנתא הרי התא הוא פתוח למונח שלפניו במזרח פונה דרך הצפון שהקרן זוית משמש שני צדדין ורגל המסיבה שם הוא בקרן הצפון שמהלכת בצידי התאים כולם ורגליה כלין בקרן התא הזה נמצא פתח הקרן מתנו עולין לתסיבה הרי המשנה והמקרא תכוונים ואם לא היה מונח בבית שניתן הפתח כולו ללפון התא והיינו אחד למסיבה דמתני: ד התחפונה. התא התחחונה: ד' רוחב ורובד שש. שיעור התיקרה שע"ג שש אמות שהקורות כונסות במגרעות החומה של היכל אמה אחת לכך נמלאת האמלעית שש רחבה ורובד שלה היא תקרה עליונה של אמלעית שכונסת היא אמה בחומה יותר מתיקרה של תחתונה לכך נמלאת העליונה רוחב שבע: דו לגגום הסאים. לראות בבדק הבית: ה"ג הולך כל פני הלפון של היכל דרך גגות התאים: היה מהלך בדרום. היכל מעל גגות התאים עד שהוא מגיע בבין קדש הקדשים ובין ההיכל ושם פתח לעליות תקרה ומעויבה שעל כל אורך סיפון הבית שמבפנים ובפתחה של עלייה בפנים על המערכה היו שני כלונסות זקופות למעלה כלפי גג הבית ובין הכלונסות שליבות שבהן עולין לגגה של עלייה ובראשן פספסין בראשי כלונסות של מטה שראשן העב הופכין למטה וחודו של כלונסות הַדק זוקפין למעלה שם היו פספסין וגיזרין מונחין כלפי של אמה טָרקסין והן מבדילין בעליה בין עליית ההיכל ובין עליית קדשי הקדשים ובפ׳ הוליאו לו (דף נד.) אמרו שתים פרכות בדביר וב' כנגדן בעלייה כדי להפסיק בין ב' עליות: ולולים. ארובות פתוחות לעליית קדש הקדשים שדרך שם משלשלין את האומנין למטה בדביר לבדוק סדקי הכתלים וכדי שלא יזונו עיניהם מזיו שכינה מורידין אותן בתיבות: ד ההיכל מאה על מאה. מפורש לפניו ממזרח למערב מלפון לדרום ועל רום מאה מפרש עכשיו: האוטם שש אמות. המפתן גבוה מהארץ שש אמה בבנין אטום חומה סתומה ולריך לומר מעלות היו באולם שמהן עולים על המפתן ומורדות בהיכל לירד בהן מהמפתן: גובהו. [של] כותל מהאוטם ומעלה ארבעים אמה: אמה כיור. ליורין ולורות באמה אחת: ואמתים בית דילפה. מקום עשו שם אם ידלף הבית יקלח לחוץ: ואמה סיקרה. הוא הסיפון ועליה מעויבה עובי אמה וגובה של עליה מהסיפון ומעלה ארבעים אמה ושוב אמה כיור ואמתים בית דילפה בראש העלייה כמו י) בקלע הבית ואמתים מיקרה ומעויבה למעלה כמו למטה ושלש אמות מעקה סביב גג המעזיבה וגג עשוי על המעזיבה משפע ועולה עד לשוה גובהו של מעקה: ו**אמה כלה עורב.** מהמעקה ולמעלה שפודים נעולין בגג אתה גובהו לכלא גב התעופה אגג שפוי על התעופה לתפשר אומם על בחום גדבה המעקה ארבע והרי ק' אמה וכועלה שמנה הורדת (משם) המים וכוחלה ולמימנע העוף מעליו שלא יטנף: ר' יהודה לא לידד לאמה כלה עורב ומגביה המעקה ארבע והרי ק' אמה: מסיבה וכוחלה שמנה הורדת (משם) המים וכוחלה שמנה זה שיעור המשנה אבל למקרא לריך לעשותן של עשרה מחוך שממעט ברוחב התא מיכן שכן כתב ורוחב הצלע ארבע אמות הרי מעט בחאים ארבע אמות מזה ומזה כנגדן הרחיב מסיבה והורדה בד' אמות למלאות ע' רחב בהיכל לאחוריו כך השיב לי רבינו ולחביר: ד והאולם עודף עליו כו'. מלבד החליפות לריך להרחיב כוחלי האולם ללפון כנגד החא להמסיבה והכוחל ולדרום כנגד החא והורדת מים וכוחלה שהן י"ט אמות מזה ומזה וצורך היה לו כן לחזק ולתקף בנין גבוה כזה שכן שלמה עשאו ק"כ גבוה כדכתיב בדברי הימים אע"פ שגובה הבית בל' כל שכן בני הגולה שהרימו היכל ק' והם עשו באולם ושוב נדבק בכותלי בית החליפות הרי לך מאה לפניו: סרינים. בלשון ערבי חלפא: אר מאחוריו. ע' אמה: ורחב מלפניו. ק' אמה:

הדרן עלך פתחו של היכל הדרן עלך המובה א פתחו של היכל כו' שתים מכפנים ושתים מבחוץ. אצל מזוות הסמוכות לאולם כי עובי הכותל ההיכל היה ו' אמות: שנאמר שתים דלתות להיכל ולקדש. להיכל היינו לצד חוץ ולקדש היינו לצד פנים: החיצונות

יחזקאל מא כד

בּא בוֹ וְהָיָה סְגוּר:

א) פ"ל והימה עודפת המחמונה: ב) נ"ל של"ל בין פנימיות בין חילונות עומדות במוך עובי הכומל הפנימיות נפתחות ללד כר: ג) ל"ל הנקפלות זו אחורי זו וע" רש"י יחוקאל מא: